

Postadres: Pieterskerkhof 17
3512 JR Utrecht
E-mail: mnu@u-centraal.nl
Telefoon: 06 – 53 49 91 17
www.maatschappelijknetwerkutrecht.nl

Verslag van MNU bijeenkomst 18 april 2019 'Activering'

Wim van Gelder, voorzitter van het MNU, opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom.

Wat is het MNU?

Maatschappelijk Netwerk Utrecht is een netwerk dat diverse Utrechtse organisaties, die maatschappelijke ondersteuning als doel hebben, bij elkaar brengt. Dit proberen we te bewerkstelligen aan de hand van thema's en het thema van vandaag is ACTIVERING.

Het MNU heeft deze middag samen met het buurtteam georganiseerd. Wim nodigt Sandra Schuitemaker van 'Meetellen in Utrecht' uit om haar presentatie te geven.

Sandra Schuitemaker. Junior Epidemioloog.

Meetellen in Utrecht is een onderzoek panel voor en door Utrechters in een kwetsbare positie. Bijvoorbeeld Utrechters die dakloos zijn (geweest), verslaafd zijn (geweest) of psychische problemen hebben. Elk jaar voert Meetellen in Utrecht een onderzoek uit in opdracht van gemeente Utrecht. Er wordt gekeken naar wat er speelt en vervolgens wordt samen met de doelgroep het onderwerp besloten.

Dit jaar ging het onderzoek over meedoen in de maatschappij. Wat voor soort georganiseerde activiteiten of vrijwilligerswerk doet het panel? Zijn ze daar tevreden over? Konden ze het gemakkelijk vinden? En hoe ervaren ze de begeleiding?

De resultaten laten een positief beeld zien. Dit beeld hebben we gepresenteerd tijdens de bijeenkomst van MNU. Ook kwamen een aantal aandachtspunten naar voren, bijvoorbeeld over de tevredenheid met het aanbod van activiteiten of vrijwilligerswerk.

Er kwamen veel vragen uit de zaal. Dat is heel fijn, omdat het helpt bij het duiden van de resultaten. Zo weten we welke vragen we nog in andere duidingsgesprekken kunnen stellen. Dit alles zorgt er voor dat we een duidelijk rapport over de resultaten kunnen schrijven. Deze zal naar verwachting in de zomer klaar zijn. Wil je het in de gaten houden? Kijk dan op de website van Meetellen in Utrecht www.meetelleninutrecht.nl of schrijf je in voor de nieuwsbrief van Meetellen door een mail te sturen naar meetelleninutrecht@gmail.com.

De ervaringsdeskundigen Ruud en Conrad vertellen hun verhaal.

Ruud de praktijkman:

Ruud heeft alle ervaringen waar hij over verteld opgedaan in Overvecht en hij concentreert zich vooral op de activiteiten zelf.

De tweede kennismaking met de hulpverlening stond opeens voor zijn deur, dat was een generalist van het buurtteam.

Dat was in 2017. Deze generalist kwam met veel goede ideeën zoals een wandelgroepje en een activeringsgroep.

Ik heb me toen aangemeld bij die activeringsgroep, het zijn 13 bijeenkomsten, heel uitgebreid en geeft o.a. een goed beeld van wat er allemaal te doen is in Overvecht.

We werden overall mee naar toe genomen. Het was goed op deze manier mensen te ontmoeten, het was gezellig en er was zeker geen druk.

Na die 13 bijeenkomsten was er opeens niks meer en dat viel tegen.

Uit die behoefte is toen een koffiegroep ontstaan bij buurthuis de Boog en na verloop van tijd was er een groep van ongeveer 15 mensen (tot soms 40 mensen) die wekelijks, op vrijdag tussen 10 en 12 uur, samen kwamen.

Er was altijd iemand van het buurtteam bij.

Hoogtepunt van die tijd was de opname van een documentaire van RTV Utrecht in 2018

<https://www.rtvutrecht.nl/gemist/uitzending/rtvutrecht/margreet/20180430-1220/>

Samen met 2 anderen ben ik te zien en het gaat o.a. over vissen.

In 2019 ben ik voor de tweede keer gestart met de activeringsgroep.

Ik hoor mensen zeggen dat ze niks te doen hebben, zitten maar voor de tv thuis.

In de groep heb ik contact en is het gezellig.

Nieuwe activiteiten van dit jaar zijn met een groep gaan zwemmen en samen weer vissen.

Iedereen die mee wil mag mee!!

Er zijn geen verplichtingen maar mensen moeten niet gaan zeuren.

Conrad:

Conrad geeft aan dat hij het spannend vindt om zo kwetsbaar voor zo'n grote groep te staan.

Hij neemt even de tijd en begint met zijn verhaal met als onderwerp activering.

Heel in het kort schetst Conrad zijn leven.

Als 7 jarig kind heeft hij een trauma opgelopen, was volledig ontwricht op 20 jarige leeftijd.

Op 44 jarige leeftijd verliest hij zijn baan en gaat het licht uit. Hij kan niet meer voelen.

Is depressiegevoelig, verslavingsgevoelig. Hij is ontwricht, heeft een trauma.

Conrad maakt de stap naar de huisarts waar hij doorverwezen wordt naar het buurtteam.

Het eerste stadium van activering is het vinden van een plek waar ik kan activeren.

Eerst zijn er gevoelens van angst, veel stress, gevoel van altijd te falen, het is zo spannend.

Na het buurtteam komt Conrad in contact met Lister en kreeg daar een persoonlijke begeleider.

Dat was de eerste keer dat hij zich veilig voelde bij iemand. Het is het beste wat me kon overkomen.

Hier was iemand die naar mij luistert.

Hier was iemand die heel goed dicht bij zichzelf kon blijven

Ik mocht mezelf zijn, zonder oordeel!

Hier heb ik naar mezelf durven kijken.

Ik heb twee jaar gewerkt met de persoonlijke begeleidster van Lister.

Daarna ben ik bij Enik echt thuisgekomen

Dit is waar ik iets mee kan, met elkaar delen.

Hier ben ik na verloop van tijd zelf vrijwilliger geworden en nu ontvang ik mensen die ik uitnodig om te komen zitten en te komen voelen.

Een groot applaus vanuit de zaal voor Ruud en Conrad.

Bezoekers van deze bijeenkomst gingen in 4 groepen uiteen. In elke groep zit een ervaringsdeskundige en een gespreksleider. De ervaringsdeskundige doet zijn verhaal en de groep bespreekt. Binnen het thema 'Activering' werd het volgende besproken:

- Wat is activering? Wat betekent dit voor jou? Wat levert het jou op?
- Wat is het doel van activering?
- Wat zijn belemmerende factoren, hoe bijvoorbeeld om te gaan met de druk van de overheid.
- Hoe komt men in contact met een buurtteam?
- Wat is er nodig? Hoe komt activering ter sprake bij een eerste ontmoeting? Wat maakt het lastig vooruit te komen?

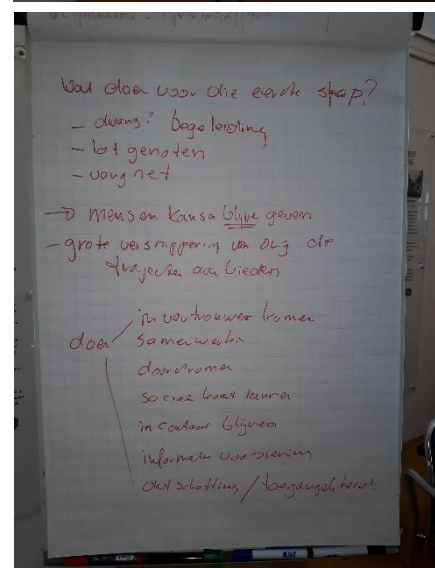
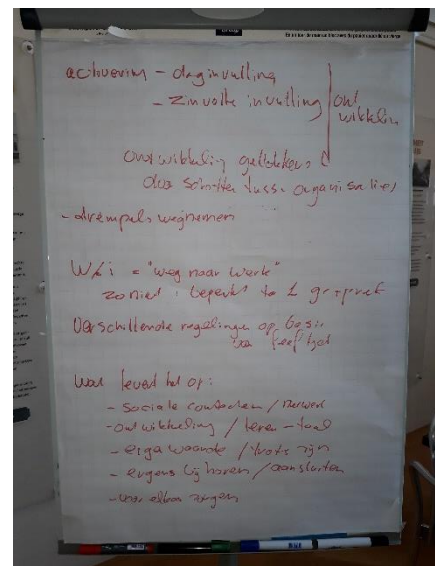
Hierbij de verslagen van de vier groepjes, deze werden na afloop kort door de gespreksleider gepresenteerd.

Groepje 1 met gespreksleider Linda Timmermans:

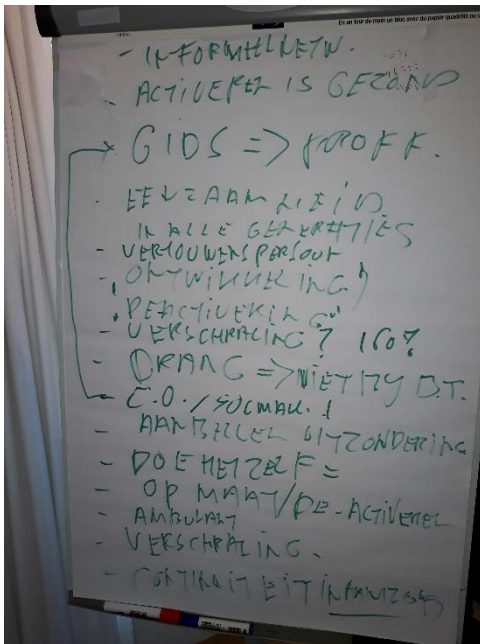
“We hebben met elkaar de verschillende standpunten en ideeën m.b.t. activering besproken. Waar we het al snel over eens waren: activering is voor ieder mens belangrijk. Ieder mens heeft belang bij een zinvolle invulling van zijn tijd. Wat activering oplevert is dat je sociale contacten opdoet en je je netwerk vergroot, dat je je kan ontwikkelen, dat je gevoel van eigenwaarde groter wordt en je trots op jezelf kan zijn. Door actief te zijn zorgen we voor elkaar: iedereen doet mee.

Wat we als belemmerend ervaren is dat er nog altijd 'schotten' bestaan tussen organisaties en wijken. Er is een grote versnippering van organisaties die trajecten aanbiedt. Hulpverleners weten onvoldoende wat er bij andere aanbieders of in andere wijken te halen is of maken daar om andere redenen onvoldoende gebruik van. Doel moet zijn dat drempels zoveel mogelijk worden weggehaald: mensen moeten kunnen doorstromen in het belang van hun persoonlijke ontwikkeling. Er moet één lijn zijn waarop iemand zijn stappen kan zetten.

Wat we vooral moeten DOEN is mensen kansen blijven geven. Dat doen we op de eerste plaats door een vertrouwensband op te bouwen en in contact te blijven. Daarnaast is het van belang dat er goede informatie wordt gegeven en dat er dus een compleet beeld is van het aanbod in Utrecht. Door vervolgens samen te werken en voorbij je eigen grenzen te kijken, kunnen we komen tot maatwerkoplossingen voor iedereen”

Groepje 2 met gespreksleider Jaap Meeuwse:

Ik had een mooie gemengde groep: beleidsmedewerkers, cliënten, buurtteamleden (jeugd en sociaal), belangenbehartigers.

De basisgedachte is: activering is gezond. Het kan vreugde geven aan je bestaan.

Een goede professional (buurtteammedewerker) is een gids, als je bent waar je wilt zijn, ga je zonder verder. Een buurtteammedewerker is een vertrouwenspersoon, waar je een kwalitatief goede relatie mee kunt ontwikkelen. Een buurtteammedewerker doet niet aan dwang of drang en komt alleen in uitzonderlijke gevallen ongevraagd aan de deur.

Eenzaamheid is een algemeen probleem, dat door alle generaties heen loopt. Er is behoefte aan ambulante vormen van activering, begeleiders die bij je thuis komen.

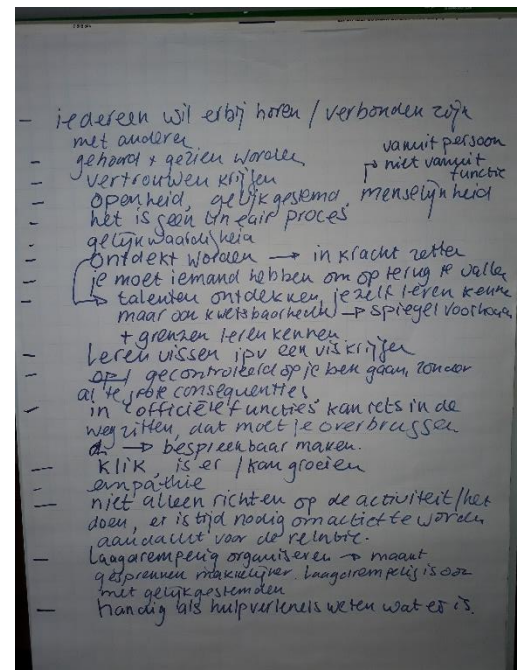
Er is geen zicht op verscaling van het aanbod, ondanks dat veel grootschalige dagbestedingscentra zijn verdwenen en ook minder aanbod is in buurthuizen. De groep is het eens dat categorale vormen van activering (zoals GGZ, LVB) niet meer van deze tijd zijn. Er is weinig overzicht over het aanbod van activering/dagbesteding, er schijnen 160 verschillende aanbieders te zijn. Er zijn zorgen over de continuïteit van het gevarieerde aanbod door de kleinschaligheid van sommige projecten.

Activering kan ook zijn: het leren omgaan met verminderde vaardigheden, meer een soort de-activering, dus.

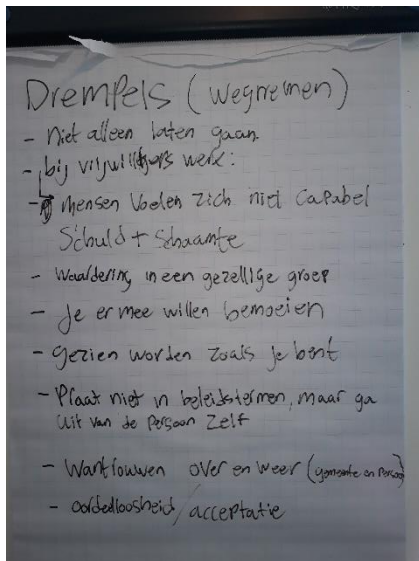
Groepje 3 met gespreksleider Suzanne Hautvast:

De deelnemers van de groep waren het erover eens dat activering een beroep doet op verbonden zijn met anderen. Bijna iedereen wil wel gehoord en gezien worden en ergens bij horen. In beweging komen is vaak nodig om ergens bij te kunnen horen. Om in beweging te komen is het belangrijk dat je jezelf leert kennen, weet waar je talenten en ook je kwetsbaarheden zitten. Activering is geen lineair proces, het gaat met vallen en opstaan. Dit gezegd hebbende betekent dat activering dus helemaal niet per se over bewegen richting werk hoeft te gaan.

Als hulpverleners/buurtteammedewerkers deel uitmaken van het activeringsproces is het belangrijk dat zij investeren in de relatie, en niet meteen gericht zijn op de beweging naar een activiteit of werk. Als er geen goede relatie is tussen hulpverlener en cliënt, is activering moeilijk. Prettig aan het contact met een hulpverlener is, is dat hij/zij iemand kan ondersteunen bij het 'gecontroleerd op de bek gaan, zonder al te grote consequenties'. Om iemand in beweging te krijgen is empathie, openheid en gelijkgestemdheid van hulpverleners nodig. Het prettigst is als zij vanuit hun mens-zijn reageren en niet vanuit hun functie. Daar hoort ook bij dat ze bespreekbaar maken als ze het zelf ook niet (meer) weten. Het kan helpen om ervaringsdeskundigen in te zetten, bij hen is van 'nature' sprake van gelijkgestemdheid.

Groepje 4 met gespreksleider Lies Vellekoop

Niet zelf actief kunnen worden.... Wat doe je daaraan? In onze subgroep spreken 11 deelnemers – met een héél verschillende achtergrond – daarover op een heel open en leerzame manier. Mensen die het zelf meemaakten dat ze vanuit het comfort van hun eigen woonkamer hun voordeur niet meer konden vinden. Mensen die vanuit hun professie een handje willen helpen. Mensen die aan den lijve hadden ervaren dat actief worden niet zomaar lukte.

Maar wèl als je de eerste keer door iemand meegenomen werd (in dit geval door een generalist van het Buurtteam).

Of als je onmiddellijk in een groepje terecht kwam waar je je heel erg welkom voelde.

Of waar je aan de slag kon met iets wat je zelf ook belangrijk vond (U-2B Heard!)

Wat heel erg helpt: samen iets gaan doen: uit vissen gaan, een koffieochtend in het buurthuis organiseren. Geaccepteerd

worden, hoe je ook bent. En vóelen dat je geaccepteerd wordt.

En alles lukt beter als er iemand is bij wie je voelt dat je die volledig kunt vertrouwen.

Ook belangrijk: wat zijn de dingen waar we tegenaanlopen waardoor dit allemaal niet zo makkelijk gaat?

Die éne vertrouwde persoon moet niet iedere keer worden vervangen door dan weer die, en dan weer een andere collega.

Geconstateerd wordt: er is vaak wantrouwen over en weer, vooral als er sprake is van een uitkering of van schulden. En dat is váák aan de orde. Het risico dat de kans bestaat dat je je niet aan de regels houdt werkt behoorlijk verlamvend.

En dan het gevoel dat je met argwaan wordt bekeken.

Tip voor het beleidsniveau: zie het activeren van mensen als een beleidsdoel op zichzelf. Denk niet stiekem: van activeren naar vrijwilligerswerk, en van vrijwilligerswerk naar een betaalde baan.... En dan de uitkering uit.

Als zo'n traject uitgangspunt is, dan zullen alle (goedbedoelde) acties steeds met wantrouwen zijn omgeven.

Wim van Gelder dankt iedereen voor zijn of haar actieve bijdrage en ik het bijzonder aan Ruud en Conrad en sluit de bijeenkomst.

Gezien de rapportages uit de gevoerde discussies trekt de voorzitter een aantal conclusies:

1. Het uitgangspunt bij een op activering gerichte aanpak/ beleid zou moeten zijn, dat eenieder erbij wil horen en de mogelijkheid wil hebben verbonden te zijn met zijn of haar omgeving.
2. De consequentie hiervan is dat het vertrekpunt voor activering de cliënt is en niet een bepaalde vorm of uitkomst van activering. Activering is dan ook veel meer dan een kortstondig traject om mensen aan het werk te helpen. Mensen zijn niet in enig keurslijf te dwingen.
3. Essentieel is dat activering een brede scope kent en gericht is op mensen met een totaal verschillende - vaak lastige - historie. De aanpak zal dan ook verschillend zijn en gericht op de persoon in kwestie. Een generiek "doelgroepenbeleid" is derhalve uit den boze. Er is ook geen sprake van vaste trajecten die van A naar B lopen.
4. De basis van een traject is het (weer) leren kennen van jezelf en het ontwikkelen en bezien wat je talenten zijn. Cliënten hebben bij de start van het project volstrekt niet helder waar ze

uit zullen komen. De uitkomst hangt sterk af van de inzichten die zij opdoen en de relatie(s) die zij opbouwen tijdens het traject.

5. Het doel van activering en het resultaat zal vaak verschillen, gekoppeld aan de persoon in kwestie.
6. Er zijn eigenlijk geen algemeen geldige best practices te benoemen. Het gaat om de relatie tussen cliënt en hulpverlener of begeleider. Gesprekken tussen cliënt en hulpverlener slagen alleen als deze zo gelijkwaardig mogelijk worden aangegaan en uitgaan van de kracht en zwaktes van de cliënt. Daarmee om te kunnen gaan is de opgave voor een hulpverlener.
7. Groepjes van gelijkgestemden kunnen behulpzaam zijn.
8. Mensen komen op verschillende wijze bij de buurtteams. Eigen activiteiten van de teams spelen een belangrijke rol, maar ook bijv. relatiepatronen in de buurt zoals artsen. De laagdrempeligheid van de voorziening speelt een belangrijke rol in de verbinding.
9. Voor veel hulpverleners en andere mogelijke toeleiders is niet voldoende bekend wat er zoal aan mogelijke voorzieningen bestaan. Dat inzicht, en die kennis dient vergroot te worden.
10. Het stimuleren van netwerken in wijken/buurtten is noodzakelijk om zowel de groep waarom het gaat beter te bereiken en een "uitstroom" mogelijk te maken. Schotten die samenwerking belemmeren dienen geslecht te worden.

Aangestipt tijdens deze middag:

<http://www.meetelleninutrecht.nl/>

<https://www.enikrecoverycollege.nl/>

www.lister.nl

<https://www.buurtteamsutrecht.nl/>

Buurtcentrum De Boog. Gambiadreef 60, 3564 ES Utrecht

<https://dewilg.nl/>

<https://www.u-centraal.nl/sociale-contacten/huiskamer-van-de-wijk/>

<https://www.tussenvoorziening.nl/>

www.oke-nu.nl

<https://wij30.nl/>

<https://www.nizu.nl/>

<https://www.maatschappelijknetwerkutrecht.nl/>